

Bibliografische gegevens**Titel:** Mens&Markt. HRM-onderzoek op het hbo**Auteur:** Martha Meerman (red.)**Uitgeverij:** Kenniscentrum CAREM, faculteit Business en Economie, Hogeschool van Amsterdam**ISBN:** 978-94-6301-248-5

Mens&Markt

HRM-onderzoek op het hbo

Leni Beukema

Martha Meerman was een van de eerste HRM-lectoren in ons land. De titel van haar leerstoel luidt: **gedifferentieerd Human Resource Management**. Bij haar afscheid als lector heeft zij samen met de leden van de kenniskring van het lectoraat een bundel gemaakt over HRM-onderzoek op het hbo. Het blijkt een belangrijke bijdrage aan het gesprek over de plaatsbepaling van praktijkgericht onderzoek naar HRM. De bundel bevat analyses van de ontwikkeling van praktijkgericht HRM-onderzoek op de Hogeschool van Amsterdam, onderzoeksverslagen, portretten van HRM-professionals en -onderzoekers en tekeningen en beelden die de tekst visualiseren. De bundel verbindt lokale kwesties op de Amsterdamse Hogeschool aan algemenere vragen over praktijkgericht onderzoek.

Het is een veelzijdige bundel geworden. Allereerst geeft Meerman een terugblik op 15 jaar lectoraat. Daarin beschrijft zij de verschillende ups en downs bij het vormgeven van het lectoraat en het zoeken naar een goede plek daarvan op een hogeschool. Daarbij kreeg zij te maken met een vastomlijnde institutionele omgeving, onderzoek fondsen die veelal gestoeld zijn op de universitaire wereld en de maatschappelijke omgeving van bedrijven en gemeentelijke organisaties die impact van praktijkgericht onderzoek vragen. Specifiek voor dit lectoraat is de term 'diversiteit', een term die altijd voor fikse discussies zorgt. In het lectoraat is de term verbonden met de context waarin het onderzoek plaatsvindt. Als het gaat over onderzoek naar diversiteit op hogescholen bijvoorbeeld, wordt onderzocht hoe er omgegaan wordt met diversiteit in het primair proces

proces van de school. Docenten leren over diversiteit niet in een georganiseerd leerproces, maar van hun alledaagse ontmoetingen in de klas, met collega's en studenten. Daar moet het onderzoek zich dus ook op richten (p.27).

Er moeten in een lectoraat dus veel ballen in de lucht gehouden worden. Dat deze ballen vakkundig zijn gehanteerd, wordt duidelijk in het tweede deel, gewijd aan 'de werkende mens'. Hierin verbindt Meerman betekenisvol werk van mensen aan macro-ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en in de arbeidsverhoudingen. "Gedifferentieerd HRM is het kleine verhaal over de ontmoeting met de ander en het grote verhaal van verantwoord en maatschappelijk ondernemen' (p.17) is het kernthema vanaf de start vijftien jaar geleden. Die kern is vastgehouden, maar de aandacht breidde zich uit van interne organisatieprocessen naar de turbulente ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Daar zien we dat de relatie tussen de werkende mens en bedrijven en instellingen losser is geworden. De vraag is dus ook wat er gebeurt met werkende mensen die vooral vanaf de buitenkant hun werkzaamheden voor bedrijven verrichten. De presentatie van onderzoek door docent-onderzoekers in dit deel is overtuigend. Het getuigt van vakkundig en innovatief onderzoek, zowel inhoudelijk als methodologisch. Inhoudelijk, omdat in de onderzoeken de betekenisgeving van mensen over het werk dat zij doen uitgangspunt is voor de analyse van macro-ontwikkelingen. Het gaat om een breed spectrum. Zo is er onderzoek naar innovaties binnen organisaties op het gebied van vakmanschap, functieprofielen en skills. Onderzoek richt zich ook op nieuwe manieren van toetreding tot de arbeidsmarkt via 'open hiring'. Bovendien wordt nieuw denken over arbeid in de praktijk onderzocht in studies naar het basisinkomen en naar sociale wijkconomie. De methodologische ontwikkeling van lectoraatsonderzoek wordt helder. Onderzoek op het hbo neemt door haar praktijk oriëntatie afstand van de academische conventies van 'onafhankelijkheid'. In het praktijkonderzoek gebruiken andere methodologische conventies, omdat onderzoeken, leren en innoveren aan elkaar verbonden worden.

Deze inhoudelijke en methodische innovatie wordt verder uitgewerkt in deel drie. In dit deel staat onderzoek naar de lerende professional centraal. Hierin concretiseert het lectoraat de opvatting over de relatie tussen diversiteit en primair proces: Diversiteit is alleen mogelijk als de professional zich kan verplaatsen in de ander en verschillende perspectieven op een situatie kan begrijpen (p.158). Professionaliteit impliceert daarmee een voortdurend leerproces, waarin onderzoek en een onderzoekende houding besloten ligt. Meerman maakt in dit deel bovendien het methodische uitgangspunt van actieonderzoek concreter: onderzoeken en leren zijn twee kanten van dezelfde medaille. Onderzoeken draagt bij aan het op gang brengen van leerprocessen.

Het verslag van het gesprek tussen een universitair hoogleraar (Paul de Beer), een lector (Martha meerman) en Margo Brouns, veelvuldig betrokken bij het beoordelen van subsidieaanvragen, verheldert de positie van praktijkonderzoek in het lectoraat. Deze bijdrage overstijgt de kwesties, die in het lectoraat Gedifferentieerd HRM spelen. Centrale thema's zijn de relatie met externe belanghebbenden, methode en impact van onderzoek. Het geeft waardevolle stof tot nadenken over de vraag waar lectoraten in het algemeen zich bevinden in het continuüm tussen fundamentele wetenschap en praktijk.

Kortom, een zeer lezenswaardige bundel voor mensen die zich interesseren voor de relatie tussen mens en (arbeids-)markt en voor de ontwikkelingen in lectoraatsonderzoek op hogescholen. De reflectie op de Amsterdamse praktijk biedt waardevolle aanknopingspunten voor het algemene gesprek over praktijk georiënteerd onderzoek op hogescholen in ons land. Het levert herkenbare verhalen op: hoe stemmen we onderwijs en onderzoek goed op elkaar af (met de bijhorende moeilijkheden)? Hoe werken we samen in kenniscentra? Hoe worden onze onderzoeksvoorstellen beoordeeld (vaak ondoorzichtig, inmiddels wat transparanter)? En hoe zorgen we ervoor dat we onderzoek kunnen doen waarin de relatie mens en markt ook vanuit de mens benaderd kan worden? Maar bovenal: hoe kan maatschappelijk relevant en methodisch vakkundig HRM-onderzoek eruit zien en een waardevolle bijdrage leveren aan een betere afstemming tussen mens en markt? De bundel is daarmee op zichzelf al een mooi voorbeeld van vernieuwend en adequaat praktijkonderzoek.